

Efterskolerne

Farvergade 27H, 2. sal
1463 København K
+45 33 12 86 80
www.efterskolerne.dk

Til Børne- og Undervisningsministeriet
aarjk@uvm.dk
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

København d. 28.06.2024

Høringssvar om lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Efterskoleforeningen takker for muligheden for at kommentere på høringsudkastet til lovforslaget om folkeskolens kvalitetsprogram.

Efterskoleforeningen bakker overordnet op om mange af elementerne i kvalitetsprogrammet, hvis formål er at sætte folkeskolen fri. Efterskolerne er en naturlig og integreret del af grundskolen og vi ser frem til, at de frihedsgrader, der tilfalder folkeskolen, også smitter af på den frie sektor. Vi oplever indimellem en stram styring af de frie skoler, bl.a. i forbindelse med tilsyn, hvor STUK går meget tæt på skolernes pædagogiske praksis, planer og evalueringer i deres tilsyn. Der er også elementer i lovforslaget, hvor det er uklart, hvorvidt den øgede frihed overføres til de frie skoler.

Vi ser frem til fortsat dialog om, hvordan skolernes frihed til at drive skole inden for deres eget selvvalgte værdigrundlag styrkes, samtidig med, at vi er med til at danne og uddanne unge mennesker.

I den forbindelse er det også afgørende, at de frie skoleforeninger inddrages i det videre arbejde med frisættelsen, herunder ikke mindst arbejdet omkring erstatningen af fælles mål med fagplaner. "Stå-mål-med-kravet, som efterskoler er underlagt for de undervisningspligtige elever gør, at det arbejde er helt centralt for den måde vi kan og skal drive undervisning på. Derfor bidrager vi meget gerne med viden og erfaring – og tænker det helt naturligt at vi sammen med de øvrige frie foreninger indgår i arbejdet, eventuelt i en ministerielt forankret arbejdsgruppe alene for de frie skoler.

Vi har desuden følgende konkrete bemærkninger til lovforslaget:

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Efterskoleforeningen bakker op om, at færdigheds- og vidensområder gøres vejledende i folkeskolen og dermed også for de efterskoler, der underviser elever i den undervisningspligtige alder.

Efterskoler har mulighed for som alternativ til at følge folkeskolens fælles mål at opstille egne slut- og delmål jf. efterskolelovens § 3. Det bør i den forbindelse fremgå klart af lovbemærkningerne, at de frihedsgrader, der naturligt gives til

efterskoler, der følger folkeskolens fælles mål, også kommer til at gælde for efterskoler, der opstiller egne slut- og delmål.

Afskaffelse af læseplaner

Efterskoler er i modsætning til frie grundskoler undtaget fra at udarbejde undervisningsplaner jf. friskolelovens § 1a, stk. 2. Derfor vedrører denne bemærkning ikke direkte os. Men vi vil gerne bakke de øvrige frie skoleforeninger op i, at man som en naturligvis konsekvens af, at læseplanerne afskaffes i folkeskolen, også afskaffer de frie grundskolers undervisningsplaner.

Det fremgår af lovbemærkningerne til denne ændring, at "Forligskredsen har et ønske om at sætte folkeskolen fri, så skolerne kan rette fokus på det væsentlige. Forligskredsen finder, at de mange krav til skolens undervisning reducerer det lokale råderum og risikerer at fjerne fokus fra det væsentlige". Samme argumentation må gælde for de frie grundskoler, og derfor vil det være helt naturligt, at man i forbindelse med det fremsatte lovforslag fjerner friskolelovens krav om undervisningsplaner.

Juniormesterlære i udskolingen

Efterskoleforeningen bakker op om intentionen med juniormesterlærerordningen, hvorefter folkeskolen får mulighed for at tilbyde forløb med praktik m.v. i kombination med mindre boglig undervisning, evt. kun undervisning i dansk og matematik.

Lovforslaget forpligter ikke efterskoler til at tilbyde juniormesterlærerordning, hvilket heller ikke giver mening, da ordningen er tænkt ind i en større kommunal kontekst. Men de frihedsgrader, der ligger i ordningen med bl.a. reduceret fagrække, er vi meget interesseret i at få indarbejdet i vores lovgivning.

Efterskoler har efter gældende regler mulighed for, at brobygning, studie- og erhvervspraktik kan udgøre op til 1/7 af kursustiden, men der er ingen undtagelsesbestemmelser omkring reduceret skema/færre prøver bortset fra de alm. bestemmelser i folkeskoleloven/specialundervisningsbekendtgørelse m.v., som er forholdsvis snævre. Det udfordrer efterskolernes mulighed for at udvikle relevante forløb for f.eks. elever, der har været skolevægrede i folkeskolen, som en del efterskoler oplever at modtage flere og flere af.

Specifikt i forhold til, at ordningen nu indføres i folkeskolen, er det under alle omstændigheder vigtigt, at efterskoler, der i enten 9. klasse eller 10. klasse overtager elever, der har gennemført [eller evt. sprunget fra] et juniormesterlæreforløb får de samme fleksible muligheder som folkeskolen for at tilrette undervisning og prøver i relation til, at eleven har været omfattet af et forløb med mindre undervisning, så de ikke skal indhente huller fra tidligere skolegang.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Vi bakker op om intentionen med flere praktiske fag og større valgfrihed i folkeskolens udskoling, som i høj grad allerede er noget af det, der karakteriserer efterskolerne. Der lægges ikke op til yderligere bindinger omkring valgfag på efterskolerne, hvilket fortsat giver efterskolerne mulighed for at tone deres

valgfag i respekt for både det almendannende og skolernes specifikke profiler. Det er positivt.

Teknologiforståelse som ny faglighed i udskolingen

Foreningen bakker op om det øgede fokus på teknologiforståelse og bidrager gerne med erfaringer i det videre arbejde. Her og nu indføres der et 5. praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse i form af teknologiforståelse. Der bør præciseres, at efterskolerne fortsat alene skal stå mål med [og eventuelt føre til prøve] i ét af de [fremover] 5 obligatoriske valgfag.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Efterskoleforeningen bakker op om at lette prøvetrykket i udskolingen. Mange efterskoler oplever, at prøverne i 9. klasse fylder meget, og med forslaget her, bliver prøvetrykket lettet en smule.

Forligskredsen har dog desværre ikke samtidig ønsket at lempe på de mange karakterer, der gives i folkeskolen, idet man fastholder standpunktskaraktererne i de fag, der ikke længere vil være udtræksprøver i.

Efterskoler har traditionelt set været undtaget fra krav om at afgive standpunktskarakter bortset fra i de fag, hvor der kan føres til prøve. Med bestemmelsen her indføres der indirekte et krav, om at efterskoler fremover skal give standpunktskarakter i fag, som der ikke føres til prøve i. Det er en væsentlig ændring i skolernes frihed, som ikke bør "lempe igennem" via en ændring i folkeskoleloven. Vi opfordrer til, at det tydeligt fremgår, at de frie skoler er undtaget herfor.

Vi indgår i øvrigt meget gerne i arbejdet med at se på fremtidens prøver, hvor vi har mange erfaringer med alternative prøver m.v.

Erhvervspraktik til alle

Med lovforslaget gøres erhvervspraktikken obligatorisk for alle elever i folkeskolen [7., 8. eller 9. klasse]. Vi forventer, at den nye obligatoriske praktik i folkeskolen ikke gælder for efterskoler og har derfor ikke yderligere bemærkninger hertil.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

Med lovforslaget præciseres det, at støtte under 9 timer kan gives til den enkelte elev som i dag, men også gennem aktiviteter i klassen, herunder tiltag rettet mod hele klassen [både fagligt og socialt]. Det er en fin præcisering, som vi bakker op om.

Der er dog en tilskudsteknisk implikation ved den præcisering, som er specifik for efterskolerne, og som bør løses. Efterskoler kan til elever med behov for supplerende undervisning eller anden faglig støtte modtage et inklusionstilskud jf. efterskolelovens § 24a. Tilskuddet anvendes i dag til støtte både i og uden for undervisningen, men ikke til de helt generelle inklusionstiltag og heller ikke til støtte af sociale færdigheder. De generelle inklusionstiltag, som efterskoler også laver, dækkes via almindelige driftstakster.

Inklusionstilskuds-paragraffen (§ 24a) refererer tilbage til lovens 3a, der igen refererer tilbage til folkeskolelovens § 3a. Det betyder, at når man udvider definitionen på "inkluderende tiltag" i lovens 3a, kommer man automatisk til at udvide målgruppen af elever, der kan søges inklusionstilskud til, hvilket med sikkerhed ikke har været hensigten. Det vil potentielt udvande inklusionstaksten, og dermed muligheden for at hjælpe de elever med størst behov for støtte, som ikke er specialundervisningselever.

Derfor bør § 24a/§ 3a formuleres på en måde, så det fremgår tydeligt, at inklusionsmidlerne er tiltænkt samme målgruppe som tidligere og ikke en større målgruppe. På den måde kan man fastholde præciseringen af, hvad inklusion handler om, samtidig med gruppen af inklusionselever, der kan søges tilskud til ikke udvides. Vi indgår meget gerne i dialog med ministeriet om bud på en konkret løsning.

Med venlig hilsen

Helene Valgreen

Vicedirektør

+45 33 17 97 64

hv@efterskolerne.dk